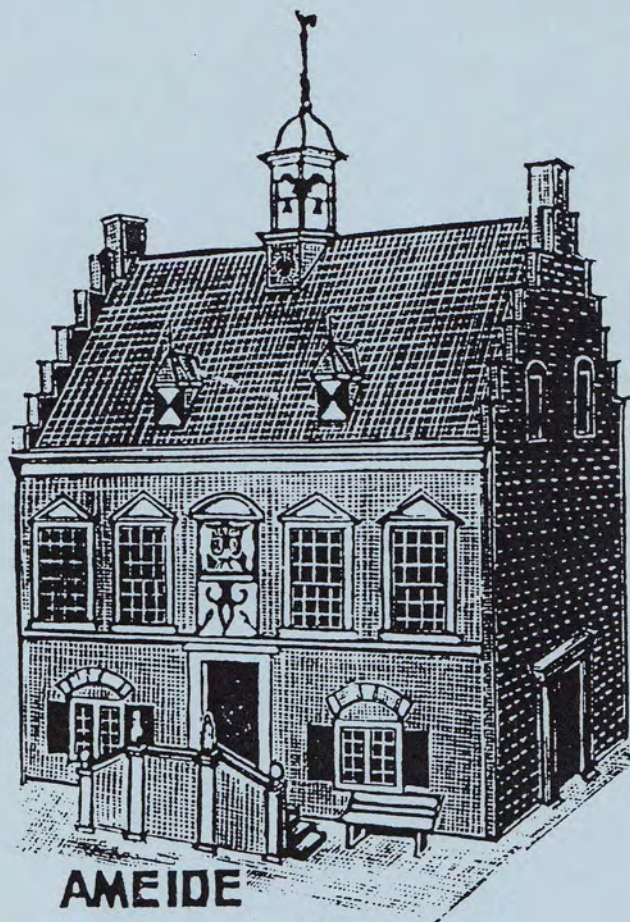

*Historische Vereniging
Ameide en Tienhoven*

Jaargang 10
nr. 4

NIEUWSBLAD VAN DE HISTORISCHE VERENIGING AMEIDE en TIENHOVEN

De Vereniging is gevestigd in Ameide en heeft haar domicilie in het oude Stadhuis aldaar. Ze is opgericht op 13 december 1989 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Dordrecht onder nummer 40324336.

BESTUUR:

Voorzitter	G. Streefkerk, Paramasiëbaan 11, 4233 EX Ameide, ☎ 601369
Secretaris	P. Will, Hazelaarlaan 21, 4233 HN Ameide, ☎ 602535
2e secretaris	G.W. Groenendijk, De Bogerd 3, 4233 GN Ameide, ☎ 601886
Penningmeester	J. Stasse, De Bogerd 19, 4233 GN Ameide, ☎ 602488
Alg. adjunct	A.M. den Oudsten, Kerkweg 29, 4235 VT Tienhoven, ☎ 601249
Lid	J.D.C. Laroo, Voorstraat 8, 4233 EA Ameide, ☎ 602026
Lid	C.J. Neels, Lekdijk 24, 4235 VL Tienhoven ☎ 601320
Lid	C. den Oudsten, Hogewaard 12, 4235 VS Tienhoven, ☎ 601966

CORRESPONDENTIEADRES

P. Will

EXCURSIES

A.M. den Oudsten

REDACTIEADRES KWARTAALBLAD

J.D.C. Laroo

LEDENADMINISTRATIE

J. Stasse

CONTRIBUTIE

Deze bedraagt fl 25,- per jaar, over te maken op bankrekening nummer 301952248 van de Rabobank te Ameide t.n.v. de penningmeester van de vereniging.

Inhoudsopgave en het Woord vooraf

G. Streefkerk: De vereniging viert haar tiende verjaardag

Het ledenbestand en een uitstapje

H.P. Daniëls: Aandacht voor herdenking en monument

G.W. Groenendijk: Werkgroep Genealogie i.o.

Bij het scheiden van de Markt en de Tentoonstelling

Terugblik op de Brero-tentoonstelling te Vianen

En het vervolg: Prinselijke Post uit Detmold

Ron Wijk: Kijk op de Heemsteder Brederodes, deel 2

Een Ameidese feestgids van 1899

Memento juni 1940: korporaal T. Versluis weer thuis

TEN GELEIDE

De laatste aflevering van jaargang 1999 leggen we op tafel, en - wonderlijke gewaarwording - tegelijk de laatste van deze eeuw.

Sinds ons vorige nummer is er wel enig nieuws te vertellen.

Op glorieuze wijze heeft de club haar tweede lustrum gevierd.

De Expo-werkgroep had in de compleet hernieuwde bovenzaal 'In 't Wapen van Ameide' op 28 en 29 september een tentoonstelling ingericht. Bezichtigd kon worden: tien jaar actief bezig zijn met recherchewerk, e.d. in vogelvlucht. Te weten het resultaat van het naspeuren en verzamelen van gegevens, het schiften, kopiëren en/of op schrift vastleggen van tal van bevindingen. En niet te verwaarlozen het conserveren van verkregen of aangeschafte paperassen, gebruiksvoorwerpen en zo voort.

Op de jubileumavond heeft onze voorzitter een overzicht gegeven van de groei en lotgevallen van het feestverreke. Het loont de moeite er kennis van te nemen (zie blz. 2 en 3).

De heer Daniëls heeft de film vertoond, opgenomen op 4 mei j.l.

Voorwaar, een waardig slot van deze druk bezochte bijeenkomst.

Op zaterdag 9 oktober was een bestuursdelegatie te gast in de Grote kerk van Vianen, waar de Johan Wolfert van Brederode- tentoonstelling werd geopend door de Prinz zur Lippe, wiens voorvaderen, geparenteerd aan de Bredero's, eenmaal Heeren waren van Vianen, Ameide, enz. Hem is ons presentje ter hand gesteld. Zie zijn reactie(s) op blz. 10 en op de achterflap.

Het Brederode-tekst op blz. 10, is overgenomen uit het R.D.

Donderdag 14 oktober was op de markt de Werkgroep-PaMa al weer vroeg aan het uit-en aanpakken. Als presentje kreeg onze vereniging nl. een film over Ameide aangeboden (zie blz. 8).

Dringend zit de vereniging verlegen om stamboomplukkers; verder vindt u het sluitstuk van de Bredero-historie alvorens de nazaten tot de Vijf Heeren gerekend konden worden. Vervolgens Ameide ontvangt een eeuw terug zangers/feestgangers

Tot slot vervolgen we het pad dat krijgsgevangene, korporaal Teunis Versluis had af te leggen aler hij vanuit een Duits kamp weer het Breeje Pad, gelegen in Tienhoven, betrad.

DE REDACTIE

ONZE VERENIGING TIEN JAREN JONG

Poging tot weergave der woorden, gesproken door de voorzitter op de Jubileumavond in 't Wapen van Ameide' op 29 sept. 1999.

Zo'n overzicht is best interessante lectuur, waarom we er hier de hoofdzaken van doorgeven.

Men kan zich afvragen wat een vereniging bezielt, en dan nog wel een oudheidkundige vereniging als de onze. Heeft het zin dit feit feestelijk te vieren, want wat is nu tien jaar gezien tegen het licht van 'eeuwen historie'?

Of kan het zijn dat we inmiddels de kinderschoenen ontwassen en uitgegroeid zijn tot een volwassen, volwaardige vereniging? Laten we 't voorlopig daar maar op houden.

Voordat wij in 1989 tot oprichting overgingen, was er al enkele jaren een kleine groep mensen in deze geest bezig geweest onder de naam 'Oud-Ameide'.

Deze timmerde nauwelijks aan de weg en had als zodanig geringe bekendheid. Daar deze ploeg op papier tot 1992 bleef bestaan, zijn er in eerste instantie wel contacten gezocht om wat ervaring op te kunnen doen.

Bovendien hadden deze initiatiefnemers indertijd van de gemeente Ameide voor dit doel een subsidie ontvangen van

f 5000,--. Dit bedrag was wel inmiddels onder auspiciën van de gemeente Zederik op de Rabobank gedeponerd. Na behoorlijk veel ambtelijk geharrewar is dit geldbedrag onze vereniging toegekend en kon die een stootje velen. Iets wat bij een jonge vereniging als de onze heel welkom was.

In 1989 begon ze met een dertigtal leden. Omdat we geen vast onderkomen hadden vergaderde het bestuur bij de leden thuis en werden de avonden in het Spant of het Verenigingsgebouw gehouden.

Onze eerste doelstelling was gericht op het onderzoeken van de recentere historie van Ameide en Tienhoven. Dit als aanvulling op bestaande gegevens omtrent ons voorgeslacht, want wil men de geschiedenis inhoud geven, dan is elke generatie verplicht hieraan haar steentje bij te dragen.

Voor het resultaat verwees de voorzitter vervolgens naar de lijst van verschenen publicaties, zoals die is opgenomen in ons Jubileumnummer, pagina 8. En wat de avonden aangaat, en niet te vergeten de vijf door ons georganiseerde tentoonstellingen: herlees en spel de bladzijden 6 en 7.

En wat wij misschien wel als kroon op al het werk mogen beschouwen, is dat er in dit jubileumjaar 1999 een herdenkingsmonument is opgericht, dankzij de inspanningen van een werkgroep uit onze vereniging en dankzij de geldelijke steun van heel veel plaatsgenoten, enz. Een waardig gedenkteken, herinnerend aan de tien oorlogsslachtoffers uit onze dorpsgemeenschap Ameide-Tienhoven.

Naarmate het ledental almaar toenam, steeg de behoefte aan een vast onderkomen voor het houden van vergaderingen, avondbijeenkomsten, tentoonstellingen en archief-ruimte, enz.

Gelukkig kregen we in 1992 van de gemeente Zederik een gedeelte van het monumentale Ameidese Raadhuis kosteloos ter beschikking en naar het zich laat aanzien, zal dit voorrecht wel blijvend zijn.

Als beheerder hebben we in de loop der jaren al behoorlijk veel gezelschappen in dit

fraaie gebouw ontvangen.

Verder om onze drang naar en kennis van geschiedenis levendig te houden, organiseren we regelmatig excursies naar diverse historische plaatsen.

Wel een beetje jammer dat de animo om deel te nemen wat matig blijft.

Ook krijgt de vereniging van verschillende kanten aangeboden oude, zelfs antieke voorwerpen en werktuigen, maar vanwege ruimtegebrek moeten we zo'n aanbod meer dan eens op de lange baan schuiven vanwege gebrek aan opslagruimte. Vandaar dat de ruimte-werkgroep nog steeds naarstig op zoek is naar een geschikt onderkomen hiervoor.

Al met al zijn we van een vereniging, die begon met z'n dertigen uitgegroeid tot een bloeiende vereniging van 170 leden.

Voorwaar: meer dan de moeite waard om dit alles feestelijk te herdenken: wat dan ook op gepaste wijze thans geschiedt 'In 't Wapen van Ameide' te midden van de tentoongestelde spulletjes:

'Tien-jaren-oogst Historische vereniging Ameide en Tienhoven'.

Een waardig feest, op deze plek, geeft moed en vertrouwen voor de toekomst. Proficiat!

LEDENBESTAND

Nieuwe leden vanaf februari laatstleden:

Mevr. F. Leijdsman, Ameide
Fam. G. van Ochten, Ameide
Dhr. H.J. Rijnveld, Leerbroek
Dhr. G.J. Woudenberg, Ameide
Fam. A. Streefkerk, Ameide
Dhr. J.A.A. den Hartog, Sliedrecht
Fam. A. de Jong, Ameide
Mevr. J.M.C. de Ridder-van der Lee, Tienhoven
Mevr. H. Streefkerk-Tukker, Ameide
Mevr. N. Waarts-Roodhorst, Ameide
Fam. T. de Groot, Ameide

Bedankt hebben;

Fam. A.M. de Jonge, verhuisd naar Vianen
Dhr. B.J. van Es te Breda

EEN BEZOEK AAN DE BREDERO-TENTOONSTELLING

Wie voelt ervoor met een groep leden deze tentoonstelling in het Stedelijk Museum Vianen te bezoeken op zaterdagmiddag

8 januari 2000. Meldt u zich voor 24 december bij A.M. den Oudsten (tel. 0183-601249)

Doen toch, de eersten hebben we al!

HERDENKINGSMONUMENT

Op basis van de talrijke ontvangen complimenten en dankbetuigingen, zijn wij als "Commissie Oprichting Herdenkingsmonument" van mening, dat de Stille Tocht en de Dodenherdenking in de komende jaren een gepast vervolg dienen te hebben en zij hoopt en verwacht dan ook, dat jong en oud in groten getale blijven deelnemen.

Teneinde dit voornemen te realiseren, hebben wij inmiddels met de directeuren van onze beide scholen afgesproken om de leerlingen van de hoogste groepen intensief hierbij te betrekken. Kort vóór 4 mei zullen de scholen b.v. uitgebreid aandacht schenken aan de verhalenbundel

"Toen en nu" (zie ons Nieuwsblad 10e jaargang, nr. 2): Ameide en Tienhoven gedurende de jaren 1939 - 1949. Het één en ander wordt ondersteund door een vijftigtal dia's.

Periodiek zal één van ons met een vijftal leerlingen bepaalde werkzaamheden rondom het monument verrichten (zie foto), waarbij tevens voorlichting zal worden gegeven over o.a. "oorlog" in het algemeen.

De komende 4 mei-herdenkingen zullen worden geïntegreerd in de 5 mei-viering van de Oranjevereniging Beatrix. Hierbij zal de huidige commissie de daadwerkelijke organisatie uitvoeren. Ter bevordering van de coördinatie zal één van de bestuursleden van de Oranjevereniging zitting nemen in onze commissie.

Tot slot bedankt de commissie het gemeentebestuur voor zijn medewerking en alle sponsors en overige gevers voor hun gulle bijdrage.

Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een batig saldo van ca f 4.000,- !

Geen noodzaak dus voor de penningmeester van de Historische Vereniging om een aanvankelijk gevreesd financieel debâcle te moeten dekken. Zij kan dus van nu af aan weer rustig slapen!

Namens de commissie, H.P.Daniëls.

Werkgroep Genealogie (in oprichting)

Door de Historische Vereniging Ameide en Tienhoven is de wens uitgesproken om te komen tot de oprichting van een Genealogische Werkgroep. Op de bestuursvergadering van 24 augustus j.l. hebben we daarover gediscussieerd en op de jubileumtentoonstelling van 27, 28 en 29 september 1999 is er genealogisch materiaal tentoongesteld. De doelstellingen voor de Werkgroep die in het bestuur zijn besproken zouden als volgt kunnen worden samengevat:

- het bevorderen en onder de aandacht brengen van genealogisch onderzoek bij de leden van onze Vereniging en bij de inwoners van Ameide en Tienhoven.
- meer te weten komen over de inwoners van Ameide en Tienhoven in vroeger tijden.
- de geschiedenis van Ameide en Tienhoven in samenhang te brengen met de inwoners van die tijden.

Naar aanleiding van de gehouden jubileumtentoonstelling hebben we mogen constateren dat er binnen Ameide en Tienhoven interesse bestaat voor genealogisch onderzoek. Uit gesprekken die tijdens de tentoonstelling zijn gevoerd is gebleken dat er naast het genealogisch materiaal dat al in het bezit van de Historische Vereniging, er bij mensen nog veel meer genealogische gegevens aanwezig is. Ook is gebleken dat de wens bestaat om zelf (verder) te werken aan het opzetten van een stamboom van de eigen familie.

Om deze wensen vorm te kunnen gaan geven zal binnenkort een keer een informatieve bijeenkomst worden georganiseerd voor geïnteresseerden in genealogie. U wordt uitgenodigd om uw interesse kenbaar te maken. De mensen die zich hiervoor aanmelden zullen dan worden uitgenodigd voor een te houden informatieve avond over genealogie.

Omdat het uitvoeren van genealogisch onderzoek veel tijd vraagt is het nodig dat de Werkgroep Genealogie eerst een plan van aanpak opstelt. Hier volgen enkele onderwerpen die zouden kunnen worden opgepakt:

- de Burgerlijk Stand vanaf 1812 tot en met het jaar dat deze openbaar zijn inventariseren. Aan de hand hiervan komen we te weten wie er allemaal in Ameide en Tienhoven hebben gewoond en gewerkt. Ook leren we dan hoe de familierelaties in elkaar zitten, we weten dan welke beroepen men uitoefende en waar men woonde in die tijd. Natuurlijk is een dergelijk onderzoek omvangrijk, doch het geeft veel informatie over de geschiedenis van Ameide en Tienhoven en haar bewoners.
- Kerkelijke archieven inventariseren: Aan de hand van de kerkelijke archieven zijn gegevens te achterhalen vanaf ongeveer 1660, dus veel ouder dan die van de Burgerlijke Stand. Hoewel de kerkelijke archieven over het algemeen minder gedetailleerde informatie bevatten dan de Burgerlijke Stand geven deze archieven ook een schat aan informatie over de toenmalige inwoners van Ameide en Tienhoven.
- Onderzoek naar de Notariële archieven, Rechterlijke archieven, Weeskamer archieven, enzovoort.
- Het optekenen van recente geschiedenis die bekend is bij de huidige inwoners van Ameide en Tienhoven.
- Gebruik maken van genealogische privé collecties die in het bezit zijn van inwoners Ameide en Tienhoven.
- Gebruik maken van reeds in gedrukte vorm verschenen genealogieën.
- Inventarisatie van grafstenen in de kerken en op de begraafplaatsen.
- De mogelijkheden van het Internet gebruiken bij genealogisch onderzoek.

Uit de bladen van collega Historische Verenigingen van omliggende dorpen blijkt dat er daar ook Werkgroepen voor genealogisch onderzoek zijn ingesteld. Van een aantal gemeenten zijn de gegevens de Burgerlijke Stand geïnventariseerd en opgenomen in een elektronische database (computer). Een te starten Werkgroep in Ameide en Tienhoven zou natuurlijk bij de Werkgroepen in andere plaatsen kunnen informeren hoe men het onderzoek daar aanpakt. Ook zijn er buurverenigingen die genealogische cursussen of excursies naar archieven organiseren.

Op de volgende bladzijden wordt een voorbeeld gegeven van een stukje genealogie van mensen die in Ameide woonden. Thans wonen nog veel nakomelingen van de genoemde personen in Ameide en Tienhoven. De onderstaande gegevens zijn verzameld bij het genealogisch onderzoek naar de familie Den Hartog. De genealogische tekst is automatisch samengesteld door een genealogisch computerprogramma.

Van de te organiseren informatieve bijeenkomst voor geïnteresseerden in genealogie wordt verwacht dat we ervaringen en verwachtingen uitwisselen. Ook hopen we mensen te treffen die bereid zijn om mee te werken aan genealogisch onderzoek. Als het lukt om een aantal mensen te vinden die zich op de een of andere manier willen inzetten voor dergelijke werkzaamheden kan de Historische Vereniging overgaan tot het installeren van een Werkgroep Genealogie.

Indien u geïnteresseerd bent in en/of bereid bent tot:

- genealogisch onderzoek naar uw familie.
- in de geschiedenis van Ameide en Tienhoven.
- het delen van uw ervaringen met de op te richten Werkgroep
- het uitlenen of ter beschikking stellen van publicaties aan de op te richten Werkgroep.

Dan vragen wij u om contact op te nemen met Paul Will tel. 0183 602535 of Gert Groenendijk, tel. 0183 601886. U wordt dan uitgenodigd voor een te beleggen informatieve avond, waarna wordt bekeken of er een Werkgroep Genealogie van de Historische Vereniging Ameide en Tienhoven kan worden opgericht.

Eerste Generatie

1. **Abraham den Hartog** gedoopt 09-10-1774, Schoonrewoerd, (zoon van **Jan den Hertog** en **Rijkje den Braven**) beroep koopman, bouwman, trouwde (1) 11-03-1797, te Asperen, ondertrouw 17-02-1797, Asperen, **Stijntje van Someren**, trouwde (2) 12-01-1827, te Asperen, **Adriana Maria Gerdessen**, geb. circa 1798, Noordeloos, (dochter van **Jan Lodewijk Gerdessen** en **Arnolda Koster**) beroep winkelier, overl. 28-01-1894, Hei- en Boeicop.
Abraham overleed 31-03-1850, Hei- en Boeicop.
Kinderen van Stijntje van Someren:
 - + 2. i **Janus den Hartog** geb. 18-01-1798.
 3. ii **Hendrik den Hartog** geb. 17-05-1800, Asperen.
 4. iii **Lydia den Hartog** geb. 02-10-1801, Asperen.*Kinderen van Adriana Maria Gerdessen:*
 5. iv **Jan den Hartog** geb. 19-10-1827, Asperen, beroep onderwijzer, overl. 21-12-1848, Hei- en Boeicop.
 6. v **Jan Lodewijk den Hartog** geb. 01-08-1829, Asperen, overl. 01-01-1855, Hei- en Boeicop.
 7. vi **Carolina Regina den Hartog** geb. 06-07-1831, Asperen, overl. 07-07-1831, Asperen.
 - + 8. vii **Reginus den Hartog** geb. 28-09-1832.
 - + 9. viii **Arnoldus den Hartog** geb. 02-04-1835.
 - + 10. ix **Dirk Janse den Hartog** geb. 05-02-1838.
 11. x **levenloos kind den Hartog** geb. 25-07-1840, Asperen, overl. 25-07-1840, Asperen.
 12. xi **Adrianus Abraham den Hartog** geb. 11-02-1844, Asperen, overl. 14-05-1855, Hei- en Boeicop.

Tweede Generatie

2. **Janus den Hartog** geb. 18-01-1798, Asperen, beroep koopman, winkelier, trouwde **Stephania Prijs**.
Kinderen:
 13. i **Stephanus den Hartog** geb. 07-01-1842, Heukelum.
 14. ii **Geertruij den Hartog** geb. 30-01-1844, Heukelum.
8. **Reginus den Hartog** geb. 28-09-1832, Asperen, beroep bouwman, trouwde 03-08-1860, te Ameide, **Maria Versluis**, geb. circa 1839, Lexmond, (dochter van **Dirk Versluis** en **Willempje van Zessen**) beroep bouwvrouw, overl. 24-03-1924, Ameide. Reginus overleed 09-04-1873, Ameide.
Kinderen:
 - + 15. i **Abraham den Hartog** geb. 13-10-1860.
 16. ii **Willempje den Hartog** geb. 07-11-1862, Hei- en Boeicop, trouwde 02-02-1883, te Ameide, **Gerrit de Groot**, geb. 1860, Lexmond, (zoon van **Teunis de Groot** en **Aartje Willemse**) beroep arbeider, wonende 1893, Ameide.
 17. iii **Jan Lodewijk den Hartog** geb. 11-07-1864, Hei- en Boeicop, overl. 31-07-1866, Ameide.
 18. iv **Dirkje den Hartog** geb. 12-08-1866, Ameide, trouwde 07-10-1887, te Ameide, **Jacobus Jan van Lomwel**, geb. circa 1860, Tienhoven (ZH), (zoon van **Guwaltherus Marinus Jan van Lomwel** en **Cornelia Wilhelmina Jacoba van Es**).
 - + 19. v **Jan Lodewijk den Hartog** geb. 02-12-1868.
 - + 20. vi **Peter den Hartog** geb. 20-10-1870.
 21. vii **Dirk den Hartog** geb. 16-11-1872, Ameide, overl. 18-03-1873, Ameide.
 22. viii **Reginus den Hartog** geb. 16-11-1872, Ameide, overl. 02-07-1873, Ameide.
9. **Arnoldus den Hartog** geb. 02-04-1835, Asperen, beroep bouwman, trouwde 23-04-1863, te Hei- en Boeicop, **Hermína de Gans**, geb. circa 1843, Lexmond, (dochter van **Cornelis de Gans** en **Lijsje den Braven**).
Kinderen:
 - + 23. i **Abraham den Hartog** geb. 07-03-1864.
 24. ii **Cornelis den Hartog** geb. 06-07-1865, Hei- en Boeicop.
 25. iii **Adrianus den Hartog** geb. 21-04-1869, Hei- en Boeicop.
 26. iv **Jan Lodewijk den Hartog** geb. 23-09-1872, Hei- en Boeicop.
 - + 27. v **Herman den Hartog** geb. 21-03-1875.
 28. vi **Adriana Maria den Hartog** geb. 22-06-1878, Hei- en Boeicop.
 29. vii **Lijsje den Hartog** geb. 06-04-1881, Hei- en Boeicop.
 30. viii **Carolina Frederika den Hartog** geb. 05-08-1883, Hei- en Boeicop.
10. **Dirk Janse den Hartog** geb. 05-02-1838, Asperen, beroep bouwman, trouwde 12-09-1872, te Hei- en Boeicop, **Elisabeth de Jong**, geb. circa 1839, Hei- en Boeicop, (dochter van **Jacob de Jong** en **Maaíke Boogaard**) overl. 08-11-1894, Hei- en Boeicop.
Kinderen:
 31. i **Maaíke den Hartog** geb. 05-10-1873, Hei- en Boeicop, overl. 20-05-1889, Hei- en Boeicop.
 32. ii **Adriana Maria den Hartog** geb. 28-05-1876, Hei- en Boeicop, trouwde 27-02-1903, te Hei- en Boeicop, **Aart Bikker**, geb. circa 1882, Meerkerk, (zoon van **Jacob Bikker** en **Eigje van Wijk**) beroep bouwman, wonende 1903, Meerkerk.
 33. iii **Jacob den Hartog** geb. 11-08-1878, Hei- en Boeicop.

Derde Generatie

15. **Abraham den Hartog** geb. 13-10-1860, Ameide, beroep arbeider, trouwde 10-08-1889, te Ameide, **Pleuntje van der Ham**, geb. circa 1869, Ameide, (dochter van **Jan van der Ham** en **Janna Vroon**) overl. voor 05-06-1939. Abraham overleed 05-06-1939, Ameide.
- Kinderen:*
- 34. i **Reginus den Hartog** geb. 25-09-1889, Ameide.
 - 35. ii **Janna den Hartog** geb. 31-01-1892, Ameide.
 - 36. iii **Jan den Hartog** geb. 09-09-1894, Ameide, beroep mandenmaker, overl. 08-08-1913, Ameide.
 - 37. iv **Jan Lodewijk den Hartog** geb. 04-07-1897, Ameide.
 - 38. v **Dirk den Hartog** geb. 08-12-1899, Ameide, overl. 09-05-1915, Ameide.
19. **Jan Lodewijk den Hartog** geb. 02-12-1868, Ameide, beroep arbeider, mandenmaker, trouwde 12-05-1893, te Ameide, **Merrigje de Lange**, geb. 23-11-1870, Lexmond, (dochter van **Cors Daniël de Lange** en **Gerrigje Vroon**) overl. 15-11-1937, Ameide. Jan overleed 11-07-1942, Ameide.
- Kinderen:*
- 39. i **Maria den Hartog** geb. 05-08-1893, Ameide, trouwde **A. Blokland**. Maria overleed 05-07-1954, Heerlen.
 - 40. ii **Johanna den Hartog** geb. 23-05-1895, Ameide, trouwde te Ameide, **A. de Groot**.
 - 41. iii **Marinus den Hartog** geb. 20-08-1897, Ameide, trouwde 28-11-1930, **Mezina Herberta den Hartog**, geb. 09-02-1907, Beesd, (dochter van **Arie den Hartog** en **Herbertje Hendrika de Leeuw**) overl. 23-02-1979, Utrecht. Marinus overleed ??-03-1982, Ameide.
 - 42. iv **Cors Daniël den Hartog** geb. 07-01-1900, Ameide, trouwde **Antonia Romijn**, geb. 26-08-1902, overl. 27-02-1994, begraven Ameide. Cors overleed 28-12-1980, begraven Ameide.
 - 43. v **Abraham den Hartog** geb. 17-12-1901, Ameide, trouwde **W. de Zeeuw**.
 - 44. vi **Johannes den Hartog** geb. 14-07-1903, Ameide, trouwde **Geertruida Johanna Burggraaff**, geb. 28-12-1907, overl. 19-11-1990, begr. Ameide. Johannes overleed 04-02-1978, begr. Ameide.
 - 45. vii **Jan Lodewijk den Hartog** geb. 02-04-1905, Ameide, beroep mandenmaker, trouwde **Mijnsje de Bruin**, geb. 04-01-1906, overl. 26-06-1990, begraven Ameide. Jan overleed 01-02-1967, begraven Ameide.
 - 46. viii **Gerrigje den Hartog** geb. 23-08-1907, Ameide.
 - 47. ix **Peter den Hartog** geb. 06-05-1910, Ameide, trouwde te Ameide, **Huibertje Schotman**, geb. 01-04-1911, overl. 06-04-1991, begraven Ameide. Peter overleed 14-01-1993, begraven Ameide.
 - 48. x **Dirk den Hartog** geb. 10-04-1913, Ameide.
 - 49. xi **Willempje den Hartog** geb. 15-07-1914, Ameide, trouwde 21-04-1939, te Ameide, **Matthijs Diepenhorst**, geb. 29-10-1915, Ameide, (zoon van **Willem Diepenhorst** en **Martijna Hak**) overl. 08-07-1974, Rotterdam. Willempje overleed 19-10-1977, Langerak.
20. **Peter den Hartog** geb. 20-10-1870, Ameide, beroep arbeider, trouwde 16-08-1895, te Ameide, **Willempje van Dijk**, overl. na 1938. Peter overleed 04-12-1938, Ameide.
- Kinderen:*
- 50. i **Pauline den Hartog** geb. 11-12-1895, Ameide.
 - 51. ii **Maria den Hartog** geb. 09-05-1897, Ameide, overl. 16-05-1898, Ameide.
 - 52. iii **Maria den Hartog** geb. 10-09-1898, Ameide, trouwde **Adrianus de Jong**, geb. 27-10-1902, overl. 21-09-1961, begraven Lexmond. Maria overleed 12-08-1996, begraven Lexmond.
 - 53. iv **Willempje den Hartog** geb. 27-01-1901, Ameide.
 - 54. v **Willem den Hartog** geb. circa 10-1917, Ameide, overl. 16-02-1919, Ameide.
23. **Abraham den Hartog** geb. 07-03-1864, Hei- en Boecop, trouwde 15-04-1887, te Hei- en Boecop, **Engelina Broere**, geb. circa 1862, Leerdam, (dochter van **Pieter Broere** en **Neeltje Woudenberg**).
- Kinderen:*
- 55. i **Hermina den Hartog** geb. 31-10-1887, Hei- en Boecop.
 - 56. ii **Neeltje den Hartog** geb. 21-11-1888, Hei- en Boecop.
27. **Herman den Hartog** geb. 21-03-1875, Hei- en Boecop, beroep koopman, trouwde **Adriaantje den Besten**.
- Kinderen:*
- 57. i **Jan Lodewijk den Hartog** geb. ??-03-1906, Ottoland, overl. 10-12-1908, Gorinchem.
 - 58. ii **Adriana Maria den Hartog** geb. ??-09-1902, Ottoland, overl. ??-12-1908, Gorinchem.
 - 59. iii **Baligje den Hartog** geb. 1909, overl. 20-11-1912, Gorinchem.

IETWAT OVER TENTOONSTELLING EN PAARDENMARKT, VOORAL DE UITSLAGEN VAN DE PUZZEL EN DE RAADSPELLETJES

Hoewel in 'Het Kontakt' de hoofdmoot van het onderstaande bericht reeds heeft gestaan, melden we ten overvloede - zeker wat onze belangstellende leden-lezers betreft -, het volgende.

Op de tentoonstelling ter ere van de tiende verjaardag van de Historische Vereniging A-T. waren er behalve een menigte bezienswaardige en kijkwaardige zaken ook een jubileumpuzzel op te lossen. Evenzo het raden van naam en functie van oud gereedschap, etc.

Ditzelfde was ook gewoontegetrouw het geval 14 oktober in de kraam op de Paardenmarkt, waar tevens met goed resultaat een nieuwe serie oude ansichten van Ameide en Tienhoven in première ging.

De puzzel was ontworpen door dhr. Machel Haag uit Elst (Gld.) Het past ons op deze plaats een woord van grote dank uit te spreken jegens deze Oud-Tienhovenaar, die wel een ver maar trouw meelevend verenigingslid is.

Van jong tot grijs is er gepuzzeld om de verlossende zin te vinden. Deze luidde: 'Oud nieuws steeds boeiend'.

Na loting zijn de prijswinnaars geworden de dames: 1) Hannie Streefkerk te Ameide; 2) E. BLokland te Lexmond en 3) T. de Roos-den Hartog te Tienhoven.

De voorwerpen van het raadspelletje op de Jubeltentoonstelling waren resp. een hooihaak, een broekveer, een draadstripper, een varkensringtang en een pekschraper.

Na met ons denkbeeldig werktuigje de antwoorden gefileerd te hebben, zijn als winnaars de pan uitgerezen:

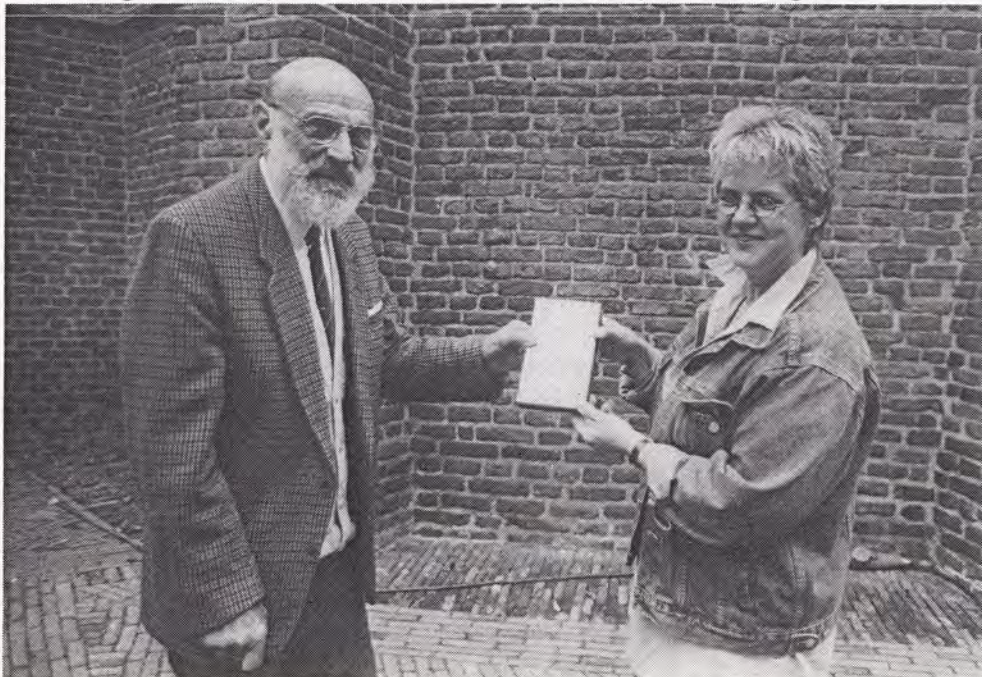
1) dhr. R.G. van Bruggen; 2) mevr. G. Blokland-Boom-, beiden uit Ameide en 3) dhr. H.J. Rijneveld uit Leerbroek.

De te raden zaken in de marktkraam waren resp. een tomaten- of uiensnijder, een patroonvuller, een koeienring die om de staken ging, een hakselmes voor zult en een metaalbandspanner.

De knapste raders hiervan waren: de heren C. Slob te Nieuwpoort, 2) L. Rijneveld te Otoland en J. Verkaik te Gouderak.

Genoemde nummers 1 krijgen een waardebon van f 25,--; de nummers 2 één van f 15,- en de nummers 3 eentje van f 10,--.

Als het goed is, zijn deze inmiddels op hun plek bezorgd.

Om 9 uur, werd op de markt deze prille film over Ameide en Tienhoven aangeboden door de maker, Anja van der Grijn. Deze foto is gemaakt door Rik den Besten van 'het Kontakt'.

Expositie in Vianen maakt Johan Wolfert van Brederode onvergetelijk

Edelman tussen Nassau en Oranje

Johan Wolfert van Brederode wachtte bij zijn geboorte in 1599 een ondergeschikte militaire loopbaan. Het liep anders. Door onvoorziene sterfgevallen en machtige familierelaties kwam Johan Wolfert op tot de hoogste militaire rang die buiten de Oranjes bereikbaar was. Vianen eert zijn 'heer' met een biografische tentoonstelling.

Door G. Ligtenberg

Het geslacht Van Brederode behoorde tot de oudste en aanzienlijkste geslachten van Holland. Leden ervan hebben door de eeuwen heen een vooraanstaande plaats in de Nederlandse geschiedenis ingenomen. Ze speelden bijvoorbeeld een belangrijke rol in de Hoekse en Kachauwse twisten en in de Nederlandse opstand tegen Spanje.

Het Stedelijk Museum van Vianen heeft naar aanleiding van de 400e geboortedag van Johan Wolfert van Brederode een tentoonstelling aan diens leven gewijd. Bovendien bestaat de Historische Vereniging "Het Land van Brederode" dit jaar precies vijftig jaar.

Johan Wolfert heeft, staand in de oude adellijke tradities, prat gaand op zijn afstemming uit het eerste grafelijke huis, gedreven dienaar van zijn land, veelzijdig beoefenaar van de moderne krijgskunst en tevens bevorderaar van kunst en cultuur, zijn stand van hoge edelman alle eer bewezen", schrijft voorzitter Adrienne J. M. Koenhein van de Historische Vereniging "Het Land van Brederode" in Vianen in het boek "Johan Wolfert van Brederode 1599-1655. Een Hollandse edelman tussen Nassau en Oranje", dat bij de tentoonstelling is verschenen.

Eerste Edele

Behalve tot heer van Vianen, Ameide, Noordeloos etc. bracht Johan Wolfert het tot Eerste Edele van Holland, erfburggraaf van Utrecht, proost van Oudmunster te Utrecht, gouverneur van 's-Hertogenbosch en veldmaarschalk van het Staatse leger van 1642 tot aan zijn dood in 1655. Door zijn afkomst, rijkdom en functies in leger en politiek speelde hij een vooraanstaande rol tijdens het bestuur van de stadhouders Frederik Hendrik en Willem II en aan het begin van het Eerste Stadhouderloze tijdperk.

Als Eerste Edele nam Johan Wolfert onder meer de eed af van nieuwe statenleden. Ook Johan de Witt legde bij zijn aantreden als raadpensionaris in 1650 in zijn handen de eed af. Bij officiële ontvangsten en andere plechtigheden leidde hij de commissie van statenleden die daartoe was aangewezen. Zo verwelkomde hij in 1638 Maria de Medici, koningin-moeder van Frankrijk, bij haar bezoek aan de Republiek.

Johan Wolfert aarzde ook niet persoonlijk op te treden als hij dat nodig oordeelde. Mevrouw Koenhein vertelt: „Hij schroomde dan niet om zijn ontzagwekkend prestige als veldmaarschalk te gebruiken om zaken naar zijn hand te zetten. Toen hij in 1651 bij een dreigend oproer in Dordrecht aan het hoofd van een statencommissie in die stad arriveerde, pakte hij, na een goed glas gedronken te hebben, bulderend tegen de onruststokers uit, dat er in Dordt, de stapelplaats van hout, genoeg hout te vinden zou zijn om een galg te timmeren, waaraan alle muit- en woelzieke vogels opgehangen konden worden.”

In 1619 trouwde de jonge Johan Wolfert met Anna Johanna van Nassau-Siegen, een halfzuster van Johan Maurits de Braziliaan. Na haar dood hertrouwde hij in 1638 met Louise Christine van Solms, zuster van Amalia van Solms, de echtgenote van stadhouder Frederik Hendrik. Johan Wolfert bewoog zich dus in de hoogste kringen van zijn tijd.

Dat blijkt ook wel uit het feit dat Johan Wolfert in 1641 deel uitmaakte van de ambassade naar Engeland, die het huwelijk tussen prins Willem II en Mary

• Een portret van Johan Wolfert van Brederode, geschilderd door Jan van Rossem. Bijzonder is dat hij geen militair uniform maar kostbare burgerkleding draagt.

Stuart regelde. Verder werd hij door Denemarken met de prestigieuze Orde van de Olifant onderscheiden. Deze onderscheiding is te zien op een prachtig schilderij van Jan van Rossem. Johan Wolfert zit in fraai burgerkostuum te paard en draagt om zijn nek de Orde van de Olifant.

Hoewel uit Johan Wolferts twee huwelijken twintig kinderen werden geboren, stierf het geslacht Van Brederode uit in 1679, toen de laatste mannelijke nakomeling—ook een Wolfert—overleed.

De goederen van Brederode en Vianen raakten door de huwelijken van Johan Wolferts dochters en door vererving in handen van de Duitse families Solms, Dohna en Lippe. Vandaar dat prins Armin zur Lippe werd gevraagd de tentoonstelling officieel te openen.

Omwervingen

Ondanks de vele omwervingen en oorlogen is een aantal objecten uit het bezit van de Brederodes bewaard gebleven. Mevrouw Koenhein heeft veel spoorwerk moeten verrichten om dit materiaal naar Vianen te kunnen halen. Behalve archivalia hebben vooral geschilderde portretten de tand des tijds goed doorstaan. Het overgrote deel hiervan bevindt zich in Duitsland en Polen. Voor het eerst sinds meer dan drie eeuwen zijn schilderijen, zoals ruitportretten uit buitenlandse privé-collecties, uiteenlopende documenten en

voorwerpen die betrekking hebben de familie Van Brederode weer voor publiek te zien.

Het boek "Johan Wolfert van Brederode 1599-1655" geeft veel meer achtergrondinformatie over het leven van in vergetelheid geraakte edelman. Komst, bezittingen, politieke en militaire carrière passeren op heldere en overzichtelijke wijze de revue. Ook de portretten die de familie Brederode maken, de huwelijken, de connecties met de Oranjes en de tragische neergang van de Brederodes krijgen ruim aandacht. Bovendien wordt aandacht geschonken aan de tuinarchitectuur van kasteel Batestein in Vianen en de boerderijactiviteiten van Jacob van Camper van Vianen. Het boek is ook nog eens schitterend geïllustreerd. Veel materiaal van de tentoonstelling is in al zijn kleurheid opgenomen.

Expositie én boek maken van Johan Wolfert van Brederode een onvergetelijke persoonlijkheid.

De tentoonstelling "Johan Wolfert van Brederode 1599-1655. Een Hollands edelman tussen Nassau en Oranje" is dagelijks te zien in het Stedelijk Museum Vianen van 13.30 tot 17.00 uur. Op zaterdag van 12.00 tot 16.00 uur. De tentoonstelling loopt tot en met 15 januari 2000. Bij de expositie is een boek met gelijknamige titel verschenen; uitg. Walburg Pers, Zutphen; f 39,50.

DER PRINZ ZUR LIPPE

32756 DETMOLD, SCHLOSS
POSTFACH 1640, 32706 DETMOLD

20. Oktober 1999

Historische Vereniging
Ameide en Tienhoven
Hazelaariaan 21

NL-4233 HN Ameide

Sehr geehrter Herr Präsident,

für die schöne Landkarte DEN ALBLASSER WAARD mit den Ländereien, die einst auch einmal meinen Vorfahren gehört haben, und an die noch heute die Wappen von Vianen und Ameide in meinem großen Wappenschild erinnern, danke ich Ihnen sehr herzlich.

Bei meinem Aufenthalt in Vianen hätte ich gern noch einen Abstecher nach Ameide gemacht. Aber die Prinzessin und ich hatten es eilig zurückzufahren, da die Geburt unseres 3. Enkelkindes in Detmold unmittelbar bevorstand. Prinz Wilhelm zur Lippe ist am 12. Oktober zur Welt gekommen.

Ich würde mich sehr freuen, Ihre Historische Vereinigung bei passender Gelegenheit im Detmolder Schloß begrüßen zu können.

Mit besten Grüßen

Wv
Prinz zur Lippe

Wederom in conflict met de Van Arkels - de Hoekse en Kabeljauwse twisten waren weer opgelaaid - sneuvelde hij aan de zijde van het leger van Jacoba van Beieren, de dochter van graaf Willem VI, op 1 december 1417 bij Gorcum waar ook jonker Willem van Arkel het leven erbij inschoot. Hij liet twee minderjarige zoons, Gijsbrecht en Reinout, na. De opvolging van de Brederodes komt dan voorlopig in handen van de voogd van beide voornoemde zoons, Willem van Brederode.

Willem van Brederode

Deze Willem was een fervent aanhanger van de Hoekse partij, dus van Jacoba van Beieren in de strijd tegen haar oom Jan van Beieren. In 1420 ondernam hij met o.a. Jan van Heemstede enkele tochten met het doel enige kastelen op de vijand te veroveren. De positie van Jacoba bleef precair, ondanks de haar trouw gebleven steden Gouda, Schoonhoven en Oudewater die het haar mogelijk maakten de centrale vestingsdriehoek in het graafschap te verstevigen.

Met de slag bij Alphen aan den Rijn in 1425 werd met de verbonden edelen, onder wie ook Willem van Brederode, een gevoelige tik uitgedeeld aan haar vijanden. Zij vond dat nu het Kabeljauwse bolwerk Haarlem aan de beurt was om tot overgave gedwongen te worden. In 1426 was het zo ver: "Opten vierden dach van Aprille in 't zelve jaer [1426] vergaderde Vrou Jacoba een groot heyr [leger] van volck wter stadt Utrecht, vander Goude, Schoonhoven ende Oudewater, en is met schepen gheuaren tot Heemstede by Haerlem, ende van daer opten zeluen daghe quam al dat heyr voor Haerlem ende beleiden die stede."

Vanuit kasteel Brederode voegde Willem zich met de Kennemers en de Alkmaarse burgerij bij haar leger. De vijand, het leger van Philips van Bour-

Gouda, dat de Hoekse partij was toegedaan, vormde een belangrijke pijler van de vestingsdriehoek (PI 300).

Schoonhoven, eveneens Hoeksgezind, leverde de tweede zijde van de vestingsdriehoek in het graafschap Holland (APB 195/109).

Oudewater sluit de rijen in de vestingsdriehoek der Hoeksen (APB 195/105).

gondië, was echter in aantocht. Zij trok zich terug en bij de daaropvolgende tweede slag van Alphen op 30 april wist haar leger wederom te winnen. Willem van Brederode had het de burgerij van Haarlem inmiddels - door het beleg van de stad - onmogelijk gemaakt zich bij de poorters van Leiden te voegen.

Op 8 mei 1426 wordt het beleg echter opgeheven. De bevelhebber van Haarlem, Jacob van Gaesbeek, u weet wel, degene die Jan van Brederode enige jaren in gevangenschap hield, en Willem van Brederode tekenen hierover een verdrag. Er doen zich uit die tijd geruchten voor dat kort voor het beleg Brederode, Heemstede en Assendelft verwoest zouden zijn door de Haarlemmers. In toenmalige oorkonden komt eerder het tegendeel naar voren, zoals blijkt uit de belofte van Willem

dat hij het huis *Brederode* "vestigen, vastmaken noch bolwercken en sel" en uit het feit dat tussen 18 en 20 juli 1426 Everken de bode (uit Haarlem), "mit brieve plackaet tot Brederode opten huuse" gezonden wordt. Hooguit zou van plunderingen sprake kunnen zijn.

Weerspannige Kennemers, dus Hoeksgezinden, werden er evenwel niet van weerhouden in die tijd enige kastelen te verwoesten en het kasteel van Medemblik een tijdlang te belegeren. Toch is het waarschijnlijk dat in deze enerverende tijd ook het kasteel *Brederode* grondig verwoest is geweest. Dit zal dan wel hebben moeten plaatsgrijpen na 1426. Hierover zijn echter tot nu toe geen geschreven berichten te achterhalen.

Reinout II van Brederode

Deze telg, die in die tijd nog niet de meerdenjarige leeftijd bezat, was kennelijk niet in staat wederopbouw van *Brederode* ter hand te nemen. Het is niet voor het eerst dat de familie, geconfronteerd met de hoge kosten van de oorlogvoering, zich nauwelijks financieel het hoofd boven water kon houden. Daarnaast zagen we dat het slot *Batestein* bij Vianen kort na 1414 het hoofddomein vormde van de Brederodes, waardoor de behoefte tot restauratie van *Brederode* zich minder deed gevoelen.

De naamgever van Reinout II, grootvader Reinout I van Brederode, had door huwelijk de heerlijkheid Gennep in de familie gebracht. In 1433 mocht Reinout II zich nog als Heer van Gennep uitgeven. De heerlijkheid werd echter in dat jaar aan Kleef verpand, ging daardoor definitief voor de familie verloren en laat zien hoe zorgelijk de financiële middelen ervoor stonden. Toch had Reinout, zoals men dat uitdrukt, zich door huwelijk verzekerd van een goede partij. Hij trouwde met de Henegouwse Jolande de Lalaing. Haar vader Willem was van 1440-1444 stadhouder van Holland voor de Bourgondische heer.

Reinout zelf stond toen nog in hoog aanzien; hij werd tot Ridder in het Gulden Vlies geslagen op het kapittel van Gent in 1445. Deze achting van de Bourgondische hertogen sloeg om in vijandschap zodra zijn broer Gijsbrecht, domproost van Utrecht, op 7 april 1455 tot bisschop gekozen werd. Filips van Bourgondië had deze zetel namelijk bestemd voor zijn natuurlijke zoon David.

Geintrigeer in deze kringen was niet ongebruikelijk. Op 31 oktober 1455 kwam een kapittel van het Gulden Vlies te 's-Gravenhage bijeen. Ook Reinout was hiertoe aangeschreven. Dit kapittel diende slechts één doel: uitschakeling van Reinout van Brederode. De uitgezette hinderlaag miste zijn uitwerking omdat Reinout een dag later aankwam. Een tweede valstrik wist hij eveneens te ontlopen doordat hij voor zijn vertrek naar Vianen hierover werd ingelicht. Uiteindelijk leidde alle commotie toch tot aanstelling van David van Bourgondië tot bisschop van Utrecht, terwijl Gijs-

brecht van Brederode zijn waardigheid van domproost niet ontnomen werd. Hij werd zelfs in 1459 raad, kastelein en rentmeester van Abcoude voor bisschop David.

In 1464 werd door hertog Filips een verzoek van Reinout tot erfopvolging in de vrouwelijke lijn, bij gemis aan mannelijke opvolgers, gehonoreerd. Filips gaf hierbij blijk van zijn wens dat *Brederode* weer hersteld en schuldenvrij gemaakt zou worden. Van herstelwerkzaamheden is dan ook sprake na 1464.

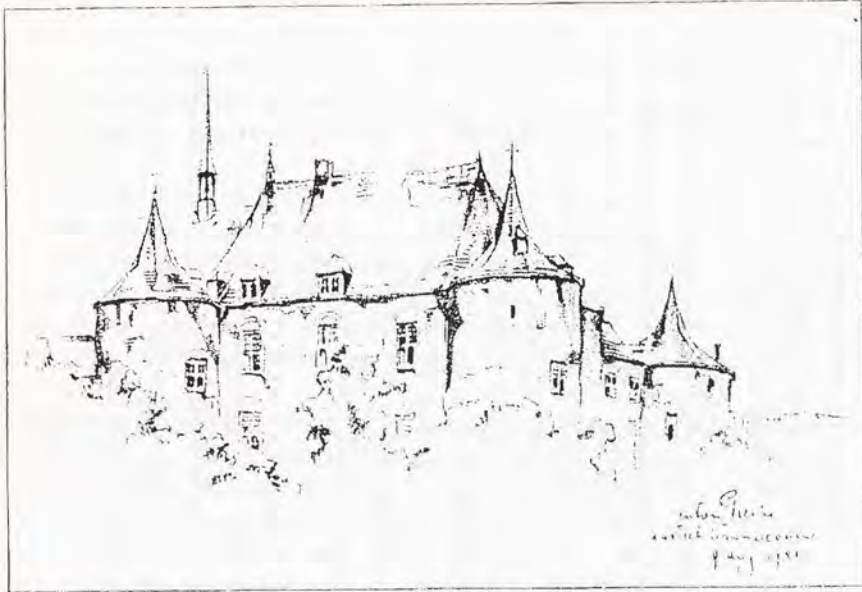
Kuiperijen tegen de Brederodes bleven hardnekkig de kop opsteken. Op vage beschuldigingen werd in 1470 Reinout II door zijn vijanden, de bisschop van Utrecht en zijn volgelingen, op het kasteel van Wijk bij Duurstede gevangen genomen. Zijn broer Gijsbrecht werd diezelfde dag ook naar het slot gevankelijk weggevoerd. Niet eerder dan in 1472 kreeg Reinout de kans gehoord te worden door de Ridders van het Gulden Vlies. Bij die gelegenheid werd hij vrijgesproken van de aanklachten. Hij heeft nog tot aan zijn vergiftigingsdood op 16 oktober 1473 te Vianen van zijn vrijheid kunnen genieten. Gijsbrecht moest het nog twee jaren langer volhouden tot hij op 15 augustus 1474 verbannen werd. Ook zijn vrijheid was nog maar van korte duur, hij stierf in 1475 te Breda.

Vianen is de plaats waar Reinout II van Brederode op 16 oktober 1473 de vergiftigingsdood stierf (APB 126/11).

Walraven van Brederode en Frans van Brederode

Bij de dood van Reinout II bleef zijn weduwe, vrouwe Jolande de Lalaing, achter met twee minderjarige zoons: Walraven, 11 jaar, en Frans, 8 jaar oud. Zoals te doen gebruikelijk, zou men haast geloven, rezen er al spoedig moeilijkheden ten aanzien van de voogdij met Reinout van Broekhuizen, heer van Ammersoyen en Waardenburg, een zoon van Walravine van Brederode. Dit familielid had namelijk het plan opgevat om Vianen en het slot *Batestein* voor zichzelf op te eisen. Zijn pogingen tot inname in 1474 werden echter vrijdeld door de hertog van Bourgondië.

Reinout van Broekhuizen, het familielid van de Brederodes dat als voogd optrad, was zelf heer van Ammersoyen (APB 126/307).

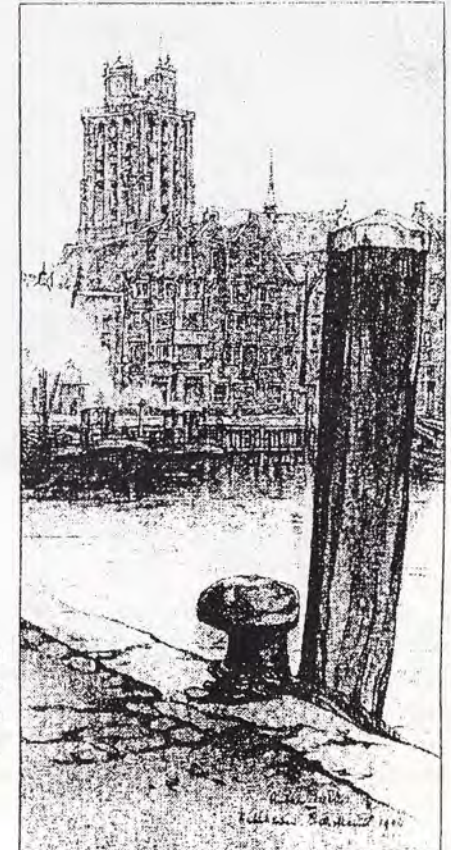
Toch zag Reinout van Broekhuizen kans zich *Batestem* gewapenderhand toe te eigenen. Dat gebeurde in 1478 toen Jolande haar inmiddels zestien- en dertienjarige zonen begeleidde naar het hof aan Brussel. Zij heeft zich kennelijk bij deze nieuwe situatie neergelegd want zij betrok hierna het herbouwde deel van kasteel *Brederode*.

Hoelang Reinout als kasteelheer optrad is niet geheel duidelijk, aangezien in 1481 na een overval op Vianen en *Batestem* door Utrechtse burgers, de stad en het slot weer in handen van *Walraven* van Brederode kon komen door betaling van 6.000 gouden rijns gulden. Om het de opstandige elementen voorgoed bij te brengen, trok Maximiliaan van Oostenrijk met een leger van 16.000 man als afschrikmiddel ten strijde tegen de stad Utrecht.

In een laatste stuiptrekking tegen het Bourgondisch-Oostenrijkse gezag in de Nederlanden wordt Frans van Brederode, de jongere broer van *Walraven*, door een groep Hoekse edelen, waaronder zijn neef Reinout van Broekhuizen, aangezocht de leiding van de opstand op zich te nemen, hetgeen zou culmineren in de *Jonker Fransenoerlog* van 1488-1489. Aanvankelijk leek zijn missie te slagen (hoe zou de loop van onze geschiede-

Dezelfde Reinout van Broekhuizen, zoon van *Walravine* van Brederode, was tevens heer van *Waardenburg* (APB 126/94).

De *Jonker Fransenoerlog* was in 1489 geëindigd. Als zwaangewond gevangene overleed Frans van Brederode in de *Dordtse gevangenis* (APB 126/41).

nis er dan hebben uitgezien?), maar uiteindelijk stierf hij in 1489, mogestreden, aan zijn verwondingen in de gevangenis van Dordrecht.

Slotfase

Hier stopt de historie der Brederodes wat betreft het kasteel *Brederode*. De verdere geschiedenis, hoe interessant die ook moge zijn, valt buiten het bestek van dit relaas. Na de dood van Jolande de Lalaing werd het kasteel, dat slechts gedeeltelijk was hersteld, niet meer bewoond en het verval sloeg langzamerhand toe.

De vierkante burcht, die omstreeks 1282 op de fundamenten van het oude ronde kasteel werd opgetrokken door Willem van Brederode, heeft zijn bestaan bewezen bij de uitvallen tegen de Friezen in Noord-Holland en bij de handhaving van de rechtsorde in het Kennemerland. Na 1351 is het waarschijnlijk gesloopt en weer volledig herbouwd op de oude funderingen. Omstreeks 1464 worden op instigatie van Filips van Bourgondië herstelwerkzaamheden verricht, die vermoedelijk hetzelfde beeld opleveren als het onderkomen dat door Jolande de Lalaing sedert 1478 tot aan haar dood werd bewoond. Daarna werd het kasteel aan zijn lot overgelaten. Door het ontbreken van onderhoud verviel het gebouw al vrij snel tot een ruïne, hetgeen zich tegen het midden van de 16de eeuw duidelijk manifesteerde. Bij de laatste verwoesting door de Spanjaarden in 1573 was het kasteel dus reeds gereduceerd tot een bouwval, die geleidelijk aan onder het stuifzand raakte.

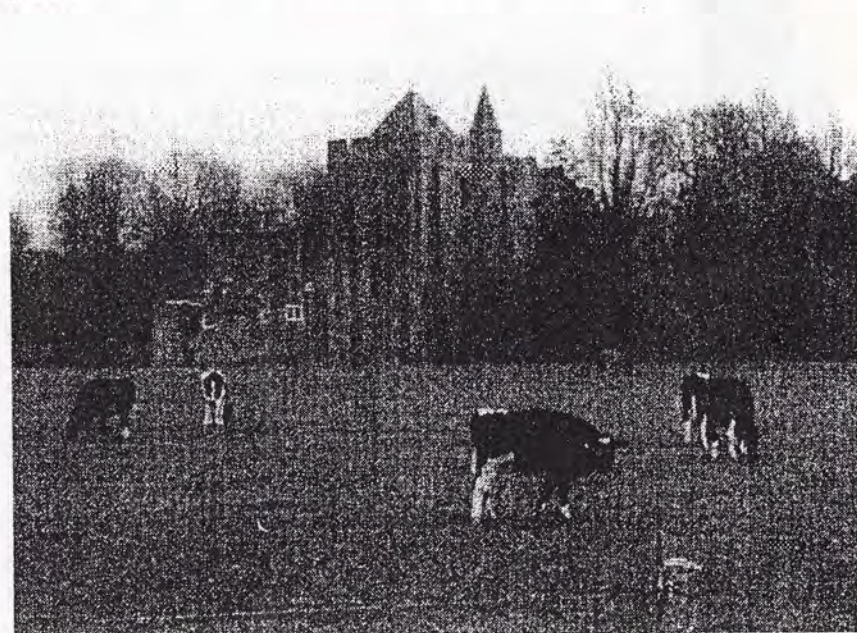
De restanten van het kasteel bleven nog wel behoren tot de bezittingen van de Brederodes. Een rentmeester zal er ongetwijfeld in een van de bijgebouwen nog zijn verblijf hebben gehad. In het jaar 1679 stierf de laatste mannelijke afstammeling, Wolfert van Brederode, die in Vianen werd begraven. De Staten van Holland verkregen de Hollandse lenen van de Brederodes, die later aan de Staat der Nederlanden zouden toekomen.

In 1861 ijverde de stadsarchivaris van Haarlem, Mr. A.J. Enschedé, voor herstel en conservering van de ruïne van Brederode, waarmee in 1862 een begin werd gemaakt. "In 1864 werden eenige trappen, vensterbanken en bogen hersteld, alsmede de fundeering van het hoofdgebouw bij de Binnenpoort, waar de muur op vele punten ter diepte van ongeveer 1 M. was weggebrokkeld", zo laat ons Jhr. Victor de Stuers weten in een van zijn verslagen.

De werkzaamheden vorderden met tussenpozen, zoals blijkt uit een rapport van de hand van dezelfde Jonkheer: "In 1871 werden de grachten van het Voorhof gezuiverd en kon men de herberg en andere bijgebouwen, die de pachter tot uitoefening van zijn bedrijf in den bouwval had getimmerd, opruimen." Het tijdschema van opgravingen en consolidatie besloeg de

jaren 1861 tot 1875. Tijdens deze werkzaamheden kwamen verscheidene gebruiksvoorwerpen te voorschijn.

Blijkens een foto met onderschrift in het Algemeen Dagblad van woensdag 17 december 1997 worden ook in onze tijd nog restauraties verricht aan het nationale monument *Brederode*. De nu gerestaureerde ruïne geeft een goed inzicht in de kastelenbouw van de dertiende en de veertiende eeuw.

De hedendaagse ruïne van Brederode, een veelbezocht Rijksmonument, staat nog steeds in een landelijke omgeving (foto: Ron Wijk).

Anton Pieck

Kunstenaars hebben het kasteel niet links laten liggen. Kunstschilders als Mondriaan en Verwey legden de ruïne vast met hun tekeningen en hun schilderijen. En ook Anton Pieck wist zich aangetrokken door het imposante gebouw dat eens het trotse bezit was van de Brederodes. Hoewel hij zich vooraf fotografisch wenste te documenteren heeft hij zijn aquarel 'Ruïne van Brederode, Santpoort' van 1984 zonder ondersteuning van opnamen moeten uitbeelden. Bij het aanbieden bij de fotograaf voor het ontwikkelen en het afdrukken van de 'geschoten' filmrol bleek het toestel filmloos te zijn.

TERMEI IN FEESTKLEED, EEN EEUW TERUG

We konden de verleiding niet weerstaan op de drempel van de eeuwwisseling u te laten mee genieten van een gewichtige gebeurtenis van precies honderd jaar terug.

Volgens de afgebeelde omslag van de feestgids, dertig bladzijden dik, is er anno 1899 een concours op touw gezet door de Bond van Gemengde Zangverenigingen "Eendracht maakt macht".

P.S. Kende Termei ooit niet een coöperatieve kolenbond, die ook zo heette? O, waar is die tijd gebleven! Best het nakijken waard, blader nog 's in ons boekje: 'Nijver Ameide en Tienhoven'.

Het aardige is dat dit evenement gehouden is in onze woonstede en dat die als gast-vrouw had te zorgen voor de organisatie.

We hebben geprobeerd via het Zederiks archief ietwat te weten te komen over de stoet super-regelneven, zangminnenden.

Met A.P.H.A. de Kleyn hadden onze geïnteresseerde leden al eerder kennis gemaakt, op de drie laatste tentoonstellingen prijkte deze edelachtbare erevoorzitter in de portret-tengalerij.

Erelid Van den Berg was hier huisarts, geb. 1850 in Delft.

Uit de schoot van het archief diepten we op dat de man met die dubbele naam rijksontvanger (zoiets als commies) en dat H.A. van Ravesteyn onderwijzer aan de Openb. school was. Diens baas was bovenmeester Degenhardt (verschijnt straks nog in beeld). De man van de centjes was de tabaksfabrikant De Jong P.G.J. (ook dat schatbewaren zat er warempel toen al in: werd diens zoon Leendert niet in 1927 kassier van de Boerenleenbank?).

De Jongh J.L. was de gemeentesecretaris en wethouder, A. van Staveren de gemeentevanger, afkomstig uit Hazerswoude. Van de overigen vonden we gemeenlijk slechts de huisnummers terug.

Op blz. 6 t/m 29 van de gids vind je de teksten van de verplichte en die der keuzenummers van de deelnemende koren, 25 in getal, plus een lijstje omvattende 15 Vereenigingen die geen keurnummer zingen, maar wel medewerken bij de Bondsnummers. De schare feestgangers, zangers, hoorders, consumenten van buiten werden alle per Feestbooten aangevoerd plus minus 9.30 om des avonds 10 uur en later weder afgevoerd te worden.

Oei, dit spektakel zal me toch een geregeld gegeven hebben.

Alle veertig deelnemende zangverenigingen en de te presenteren liederen te noemen zou te veel ruimte vergen. Voor één maken we een uitzondering. Ja, u raadt 't al: Ameides "Kunstliefde en Vriendschap". Volgens de gidsgegevens telde dit koor 32 werkende leden en 13 Kunstlievende leden. Voorzitter W.G. Degenhardt, Secr.-Penn. J.G. Diepenhorst, Commissaris van Orde G. Bouter, Directeur M. van Bonzel, terwijl hun keurnummer was 'Lente-polka'. Genoemde heer Van Bonzel was ook de dirigent van de muziekvereniging de 'Unie'. Dit korps, pas één jaartje oud, wist kennelijk nog niet voldoende van toeten en blazen, daar het geheel wordt opgeluisterd door het Matinee- en Soiree-optreden van het muziekkorps der Vestingsartillerie te Gorinchem, onder directie van de heer L.J.J. Schofaerts.

Verder hebben we voor u gekopieerd de plattegrond (zoek eens

o.a. de entree tot het feestterrein. Ook thans een historische plek? En ga de letters na die corresponderen met de advertenties. Puzzelt u maar 's, en verwondert u met ons over het aantal winkeltjes en tapperijen dat Ameide toentertijd rijk was. Aardig om te zien welke namen en/of zaken nog voortleven.

Stoomboot-Reederij op de Lek.

Directie te Slikkerveer.

EXTRA-DIENSTEN,

TER GELEGENHEID VAN HET

Zangersfeest te Ameide,

op **DONDERDAG 17 AUGUSTUS 1899.**

OPVAREND:

	V	K	S	C	S
Van Rotterdam	6.-	7.-	11.-	1.30	0.15
" Kralingsche Veer					
" Bolnes	6.30	7.30	11.30	2.-	0.45
" Slikkerveer					
" Krimp en a. d. Lek.	6.45	7.45	11.45	2.15	7.-
" Elshout					
" Middeweg					
" Lekkerkerk	7.05	8.05	12.05	2.35	7.20
" N.-Lekkerland					
" Opperduit					
" Streefkerk	7.30	8.30	12.30	3.-	7.15
" Nieuweveer					
" Bergstoep	7.45	8.45	12.45	3.15	8.-
" Groot-Ammera					
" Ammerstol					
Te Schoonhoven	8.10	9.10	1.10	3.40	8.25
Van Schoonhoven	8.15	9.15	1.35	3.45	
" Nieuwpoort					
" Koekoeksveer					
Te Ameide	9.-	10.-	2.25	4.30	
Van Ameide	9.15	10.10		4.35	10.-
" Jaarsveld					
" Lekmond	9.40	10.35		4.55	10.25
" Kimphek					
" Vinnen					
" Vreeswijk	10.15	11.10		5.30	11.-
" Ingestein					
Te Culemborg		12.10	6.30	12.-	

AFVAREND:

	C	V	K	C
Van Culemborg	6.-		3.-	7.-
" Hagstein				
" Vreeswijk	6.40	11.45	3.40	7.30
" Vinnen				
" Kimphek				
" Lekmond	7.05	12.10	4.05	7.50
" Jaarsveld				
Te Ameide	7.20	12.30	4.25	8.-
Van Ameide	7.30	12.40	4.30	10.-
" Koekoeksveer				
" Nieuwpoort				
Te Schoonhoven	8.05	1.30	5.10	10.45
Van Schoonhoven	8.-	8.10	2.-	5.15
" Ammerstol				
" Groot-Ammera	0.30	8.35	2.25	5.35
" Bergstoep				
" Nieuweveer	6.45	8.50	2.40	5.50
" Streefkerk				
" Opperduit				
" N.-Lekkerland	7.15	9.10	3.-	6.10
" Lekkerkerk				
" Middeweg				
" Elshout				
" Krimp en a. d. Lek	7.35	9.30	3.20	6.30
" Slikkerveer				
" Bolnes	7.50	9.45	3.35	6.45
" Kralingsche Veer				
Te Rotterdam	8.25	10.20	4.05	7.20

* De dienst 11.45 uit Vreeswijk na aankomst der Tram 10.30 uit Utrecht.

GEWOON PASSAGIERS-TARIEF.

Van	ROTTERDAM	naar	AMEIDE	1ste Klasse	45 Ct.	2de Klasse	25 Ct.
"	BOLNES	"	"	"	40	"	25
"	ELSHOUT	"	"	"	35	"	25
"	OPPERDUIT	"	"	"	30	"	20
"	NIEUWEVEER	"	"	"	25	"	15
"	AMMERSTOL	"	"	"	20	"	15
"	SCHOONHOVEN	"	"	"	20	"	10
"	CULEMBORG	"	"	"	30	"	20
"	VREESWIJK	"	"	"	20	"	15

Uitsluitend Enkele Reis

De feestboot „VREESWIJK" zal met Vlaggen versierd worden.

FEESTGIDS

VAN DEN

BOND

VAN

GEMENGDE ZANGVEREENIGINGEN

„EENDRACHT MAAKT MACHT"

erkend bij Koninklijk besluit van 25 Juni 1896.

Uitgegeven bij gelegenheid van het Zesde Jaarfeest

op 17 Augustus 1899

GEHOUDEN TE

AMEIDE.

Deze Feestgids is volgens officiële gegevens samengesteld door den 1sten Secretaris van den Bond.

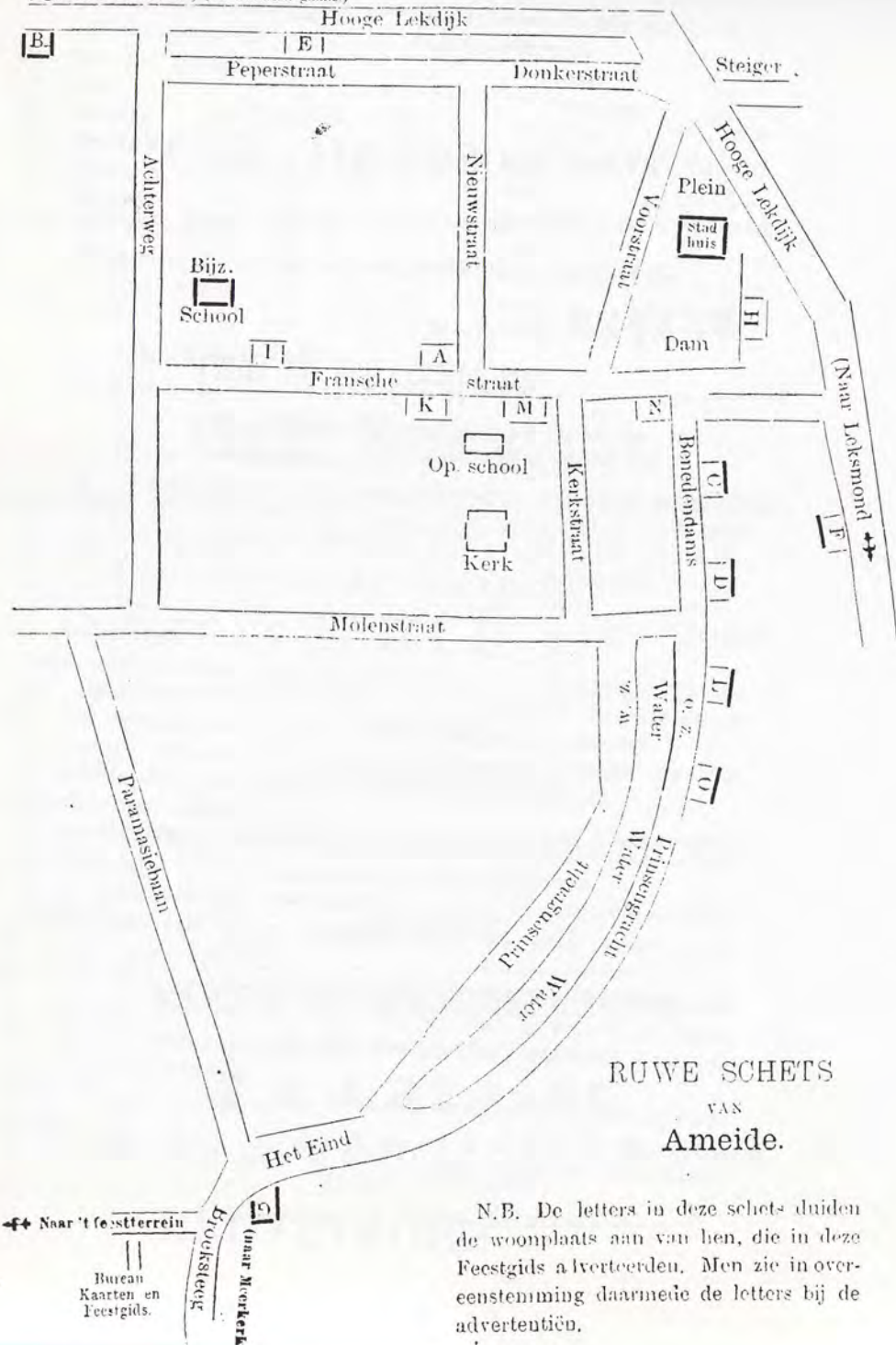
Snelpersdruk van GEHRs. LULJT te Sliedrecht.

Voor het Programma zie men de achterzijde van den omslag. Als gids in Ameide diene de platte grond, aangevuld door de advertentien.

Pris 20 Cent

Sterke drank is op het terrein niet verkrijgbaar

Sterke drank is op het terrein niet verkrijgbaar

N.B. De letters in deze schets duiden de woonplaats aan van hen, die in deze Feestgids a'vtoerden. Men zie in overeenstemming daarmee de letters bij de advertentiën.

AMEIDE.

Dit vriendelijke, aangenaam gelegen stedeke aan de Lek is reeds zeer oud; ten minste wij weten, dat het in den grafelijken tijd stedelijke rechten verkreeg, in 1388 door de Arkelschen werd veroverd, in 1527 door de Utrechtenaren ingenomen en in 1672 door de Franschen verbrand. Thans vindt men er nog verscheidene fraaie oude huizen, waarvan het Raadhuis en de Herv. Kerk bekend zijn. Burgemeester is de EdelAchtb. Heer A. P. H. A. DE KLEIJN, die, als Eere-Voorzitter der Feestcommissie, onzen Bond zijn krachtigen steun en welwillende medewerking toezegde bij het zesde Jaarfeest.

Dat de leden van den Bond te Ameide *uitstekend* zullen ontvangen worden, daarvan mocht het Bestuur herhaalde malen de verzekering ontvangen. Trouwens het beste bewijs daarvan is de samenstelling der Feestcommissie, bestaande uit 15 der voornaamste ingezetenen.

Met gegronde hoop op een feest, zijne vijf voorgangers ten volle waardig, kunnen dus de zangers en zangeressen op 17 Augustus aldaar te zamen komen. Mogen wij op de jaarvergadering in December a.s. van harte kunnen getuigen: „Het was ons goed te Ameide.” Leve het kleine stedeke aan de Lek!

FEESTCOMMISSIE.

A. P. H. A. DE KLEIJN, Burgemeester v. Ameide en Tienhoven,
Eere-Voorzitter.

Dr. F. J. VAN DEN BERG, *Eere-lid.*

A. W. G. VAN DER HARDT ABERSON, *Voorzitter.*

H. A. VAN RAVESTEIJN, *Secretaris.*

P. G. J. DE JONG Jr., *Penningmeester.*

LIEDEN.

F. DIEPENHORST Hz.

C. DE JONG Jz.

J. L. DE JONGH.

ABR. JONGKIND.

R. D. VAN KOOLJ.

G. C. VAN LOMMEL.

P. ROMELJN.

T. VAN ROON.

A. VAN STAVEREN.

A. WINK.

BEPALINGEN.

Al wat men noodig heeft, is in een flink buffet op het terrein te verkrijgen.

Sterke drank wordt den ganschen dag op het terrein noch geschonken, noch verkocht.

Het Bestuur verzoekt allen leden van den Bond dringend 't terrein niet te verlaten, maar tot aan den optocht daar te blijven. In ieders belang is het zeker bij de verloting en wat daarop volgt tegenwoordig te zijn, zooals later blijken zal.

Maatregelen zijn thans genomen om na te gaan, welke leden niet bij de bondsnummers medewerken en tevens *wie herhaalde malen het terrein verlaten.*

Bij den optocht treden alle presidenten en directeuren van vereenigingen als commissarissen op.

Na afloop van den optocht is ieder lid geheel vrij.

De booten moeten in geregelde volgorde vertrekken, daar er slechts ééne aanlegplaats is voor andere dan de Lekbooten.

De volgorde van vertrek zal in den namiddag op het terrein door den havenmeester worden aangeplakt aan de kiosk voor het nemen van kaarten bestemd. Men lette daarop!!

VOORNAAMSTE BEPALING.

De Toegangskaarten worden bij het betreden van het terrein afgenomen. Wie het terrein verlaat moet later eene nieuwe kaart nemen. Wie echter het terrein verlaat na de officiële sluiting te ± 5 uur, krijgt eene vrijkaart voor het Acondfest.

Tarief op het Feestterrein.

1 kop kottie	10 ct.	1 flesch goede roode wijn	f 1.50
1 " waterchocolade	15 "	1 " beste " "	- 2.—
1 " melkchocolade	10 "	1 " gewone Rijnwijn	- 1.50
1 glas bier (gewoon)	10 "	1 " beste " "	- 2.—
1 " pilsener	15 "	1 " madera	- 2.—
1 " kwast	10 "	1 " port	- 2.50
1 " spuitwater	5 "	broodje met boter	10 ct.
1 " madera	20 "	" " kaas	15 "
1 " port	25 "	" " rostbeef	20 "
1 kogelfeschje limonade		" " ham	20 "
(naar verkiezing)	20 "	saucijzenbroodje	10 "
1 kogelfeschje spuitwater	10 "	Beste taartjes (per stuk)	5 "

't FORTUIN.

Bondshôtel.

Café Restaurant. Uitspanning.
Stalhouderij. --- Rijwielbergplaats.

A Vanaf 4 uur 's namiddags muziek in de zaal.

Aanbevelend,

Ameide. J. G. DIEPENHORST.

Café „Tienhovensch Veerhuis”

B (met Pontveer over de Lek.)

Gelegen op 5 minuten afstands van Ameide.

STARLING EN RIJWIELBERGPLAATS.

Riant uitzicht.

Aanbevelend,

Tienhoven bij Ameide. A. SCHALK.

C

JOHES. MITTENBOGAARD PZ.N.
CAFÉ
„s Lands Welvaren”
Benedendams.
AMEIDE.

C. BOUWMEESTER,

Café „Welterreden”.

Benedendams. AMEIDE.

D Alles verkrijgbaar tegen zeer billijke prijzen.

Café » DE STOOMBOT.«

Prachtig gelegen aan de rivier naast de aanlegplaats der Stoombooten.

E Nette en soliede bediening verzekerd.

A. BOUTER.

AMEIDE.

Café Lekzicht.

Groot KOFFIEHUIS met ruimen TUIN, in de onmiddellijke nabijheid van de aanlegplaats der Stoombooten.

F *Aanbevelend,*

AMEIDE.

G. J. DE JONG.

CAFÉ

G

A. LANGERAK.

Schuin tegenover den ingang van het Feestterrein.

Witstekend en gemakkelijk gelegen.

AMEIDE.

TABAK- EN SIGARENFABRIEK

„DE JONGE AMERIKAAN”

H

P. G. J. DE JONG,

Dam No. 6, te Ameide, bij 't Stadhuis.

RUIME KEUZE IN

Ordinaire en fijne SIGAREN.

Machinale Tabakskerverij.

G. DEN OUDSTEN,

I

AMEIDE.

Handel in Tabak, Sigaren, Koffie, Thee en aanverwante artikelen.

Vraag monsters en prijs.

G. BOUTER,

Looslijden, Zinkwerken, Leiddeken.

K *Specialiteit*

in het slaan van Noetoupijpen.

Aanleg van **ELECTRISCHE SCHELEN**

Huishoudelijke Artikelen.

W. VAN HEUSDEN.

Prinsengracht.

L *IN*

Banket, Kleingood,

Chocolaad

en SUIKERWERKEN.

M
GEBR. KRUIT,

Brood-, Beschnit-,

Koek- en Banketbakkerij

Ruime sortering

Fijne CHOCOLADEWERKEN.

J. DE JONG Czn.,

Banketbakker.

N *Tegenover*

het

STADHUIS.

BROODJES met VLEESCH,

Kaas en Eieren.

Koffie, Chocolade. — Bier en Limonade.

Sigaren en Tabak

verkrijgbaar bij

J. MEIJER,

Prinsengracht,

dicht bij 't Feestterrein.

Wie in Ameide komt en zich wil
(restaureren)

Zonder al te veel geld te verteren,

Wie stalling verlangt voor fiets of paard,

Bij iemand, die ze goed bewaart,

Wie over dag of bij nacht naar huis wil
(rijden.)

Omdat hij bang is uit te glijden,

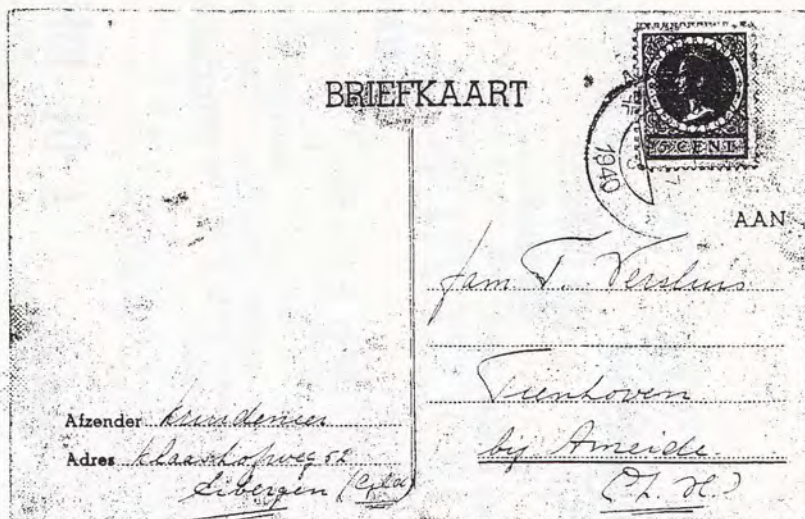
Wie onkomt van honger of smacht van
(den doist)

Treed' binnen bij

A J. G. DIEPENHORST.

De foto 'militairen voor een boerderij' in het vorige blad is genomen in De Wilp tijdens de mobilisatie. Daar was korporaal Teunis Versluis met zijn manschappen ingekwartierd.

Die briefkaart met dit indirecte teken van leven spreekt voor zich

Lierbergen 14 mei '40

Jan. Versluis,

Ik wil u even medede-
len dat korporaal T. Versluis gerond is.
Wij troffen hem gisteren bij een groep
krijgsgevangenen aan, hij heeft ons
zijn adres in het voorbijgaan gegeven.
En het zal u zeker wel interesseren
iets van hem te weten, dus ik weet
dat hij gerond is. Hij ging opgeruimd weg.
Met bester groeten van Kruidentuin

Uiterst links ziet u
T. Versluis.
Mobilisatie 1939

WIR FREUEN UNS ÜBER DIE GEBURT UNSERES SOHNES.

MARIA PRINZESSIN ZUR LIPPE
GRÄFIN ZU SOLMS-LAUBACH

STEPHAN PRINZ ZUR LIPPE

MIT

BERNHARD UND OTTO

FRIEDRICH-EBERT-STRASSE 5 · 32756 DETMOLD